

Yozgat Odalar ve Borsalar Akademik Danışmanı Bozok Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Mehmet KARA tarafından Yozgat İl ve İlçelerinde bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarında Bilgilendirme yapmıştır. 2019 yılı Ocak- Şubat karşılaştırmalı olarak anlatılmıştır. Danışmanımız şu hususlarda bilgilendirme yapmıştır:

1. 2019 Ocak-Şubat Sanayi Üretim Endeksi Verileri
2. 2019 Şubat-Mart Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu Gelişmeleri
3. 2019 Şubat-Mart Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri Gelişmeleri
4. 2019 Ocak-Şubat Sektörel Güven Endeksleri
5. 2019 Ocak-Şubat Reel Kesim Güven Endeksi
6. 2019 Ocak-Şubat Enflasyon Rakamları
7. 2019 Ocak-Şubat Tüketici Güven Endeksi
8. 2018 Kasım Hane Halkı İş Gücü İstatistikleri
9. TEPAV Perakende Güven Endeksi Ocak-Şubat
10. 2019 IV. Çeyrek GSYH Büyümesi
11. 2019 Ocak-Mart Dış Ticaret Bülteni

**2019 Ocak-Şubat Sanayi Üretim Endeksi:** TÜİK tarafından 14 Ocak 2019 tarihinde açıklanmıştır. Bu endeks aylık olarak yayımlanır ve ülkedeki sanayi kuruluşlarının toplam üretimlerinin zaman içerisindeki değişimlerini gösterir. Kasım 2018 verileri Ocak 2019 tarihinde açıklanmıştır. Türkiye genelinde, bir önceki aya göre (Ekim 2018) endeks % 0,3 azalış göstermiştir. 110,4 değerini almıştır. Bu değer, geçen senenin aynı ayında 117,0 değerini almıştır. Kasım 2018 ayında önceki aya göre, imalat sanayindeki % 0,1 madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe % 3,7 azalış, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe ise değişim yaşanmamıştır. Ana sanayi sektörü itibarı ile azalışta ara malı, sermaye malı ve enerji sektöründe yaşanan azalışın etkisi olduğu görülmektedir. Teknoloji sınıflarında ise bir önceki aya göre orta yüksek teknolojili üretimde % 2,1 ve düşük teknolojili üretimde % 0,9' luk artış görülmüştür. Yüksek teknolojili üretimde % 3,5 ve orta düşük teknolojili üretimde % 2,4 azalış yaşanmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile (Kasım 2017) kıyaslandığında endeks % 6,5 oranında azalış göstermiştir. Azalışın en hızlı olduğu sektör % 7,1 ile imalat sanayi sektörü olmuştur. Bu sektörü % 1,8 ile elektrik, buhar, gaz, iklimlendirme imalatı ve dağıtım izlemiştir. Ana sanayi gruplarına bakıldığında ara malı imalatında % 11,9, sermaye malı imalatında % 8,3 ve dayanıksız tüketim malı imalatında % 2,8 azalış yaşanmıştır. Bir önceki yılın aynı ayına göre yüksek teknolojili üretim % 5,9 artış göstermiş diğer teknoloji düzeylerinde azalış yaşanmıştır.

TÜİK tarafından Aralık 2018 verileri 14 Şubat 2019 tarihinde açıklanmıştır. Türkiye genelinde, bir önceki aya göre (Kasım 2018) endeks % 1,4 azalış göstermiştir. 108,5 değerini almıştır. Bu değer, geçen senenin aynı ayında 119,7 değerini almıştır. Aralık 2018 ayında önceki aya göre, imalat sanayindeki % 1,6 azalış, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe % 0,1 artış, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe ise % 0,8 azalış yaşanmıştır. Ana sanayi sektörü itibarı ile azalışta tüketim malı, ara malı, sermaye malı ve enerji sektöründe yaşanan azalışın etkisi olduğu görülmektedir. Teknoloji sınıflarında ise bir önceki aya göre orta yüksek teknolojlili üretimde % 0,6 ve düşük teknolojlili üretimde % 1,7 ve orta düşük teknolojlili üretimde % 3 azalış görülmüştür. Yüksek teknolojlili üretimde % 3,3 artmıştır. Bir önceki yılın aynı ayı ile (Aralık 2017) kıyaslandığında endeks % 9,8 oranında azalış göstermiştir. Azalışın en hızlı olduğu sektör % 10,8 ile imalat sanayi sektörü olmuştur. Bu sektörü % 2,1 ile madencilik ve taşocakçılığı, % 1,2 ile elektrik, buhar, gaz, iklimlendirme imalatı ve dağıtım izlemiştir. Ana sanayi gruplarına bakıldığında ara malı imalatında % 14,9, sermaye malı imalatında % 8,6 ve dayanıksız tüketim malı imalatında % 6,4 ve enerjide % 0,3 azalış yaşanmıştır. Bir önceki yılın aynı ayına göre yüksek teknolojlili üretim % 15,3 artış göstermiş diğer teknoloji düzeylerinde azalış yaşanmıştır.

#### **2019 Şubat-Mart Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu Gelişmeleri:**

Bu veriler (Aralık 2018) TCMB tarafından 19 Şubat 2019 de yayımlanmıştır. 2018 yılı Aralık sonu değerlendirmelerine göre, özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2017 yılsonuna göre % 4,9 azalarak (10,9 milyar dolar) 210,6 milyar dolar olmuştur. Bu dönem kısa vadeli kredi borcu % 18 düşüş ile 15,2 milyar dolar olmuştur. Toplam kredi borcu 225,8 milyar dolar seviyesindedir. Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borçlarının % 48,9'u finansal kesimin kredi borcu olurken, % 51,1'i finansal olmayan kesimin kredi borcudur. 2014 yılından 2018 yılının ikinci çeyreğine kadar uzun vadeli krediler içerisinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha yüksek bir seviyede olduğu görülmekteydi. Finansal kesimin payının yükselmesinin temelinde, bankaların tahvil ve kredi borcunda gerçekleşen artış yatmaktadır. Alacaklıların % 85,7'si özel alacaklılardır. Kısa vadeli borçların % 74,8'si finansal kesimin, % 25,2'si finansal olmayan kesimin borçlarıdır. Finansal kesimin borçları 2018 yılsonuna göre 4 milyar ABD Doları azalarak 11,4 milyar dolar olmuştur. Finansal olmayan kuruluşların borçları ise 3,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Kısa vadeli borçların nerdeyse tamamı % 97,7'si özel

alacaklılara olan borçlardır. Büyük oranda borçlar yabancı ticari bankalara olan borçlardır. Özel sektör borçlanmanın % 59,5'i dolar ile yaparken bunu % 34,9 ile Euro izlemektedir. Kısa vadeli borçlarında ise ağırlık dolar iledir. Özel sektörün 2018 Aralık sonu itibarı ile uzun vadeli finansal olmayan kredi borcunun sektörel dağılımı ise % 62,7 ile hizmetler, % 36,8 sanayi, % 0,5'i tarım sektörüdür. Özel sektör 2018 Aralık sonu itibarı ile 66,4 milyar dolar anapara geri ödemesi gerçekleştirecektir.

Bu veriler (Ocak 2019) TCMB tarafından 14 Mart 2019 de yayımlanmıştır. 2019 yılı Ocak sonu değerlendirmelerine göre, özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre % 0,2 azalarak (14,4 milyar dolar) 210,1 milyar dolar olmuştur. Bu dönem kısa vadeli kredi borcu % 10 düşüş ile 13,8 milyar dolar olmuştur. Toplam kredi borcu 223,9 milyar dolar seviyesindedir. Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borçlarının % 48,8'u finansal kesimin kredi borcu olurken, % 51,2'i finansal olmayan kesimin kredi borcudur. 2014 yılından 2017 yılının sonuna kadar uzun vadeli krediler içerisinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha yüksek bir seviyede olduğu görülmekteydi. Finansal kesimin payının yükselmesinin temelinde, bankaların tahvil ve kredi borcunda gerçekleşen artış yatmaktadır. Alacaklıların % 85,6'si özel alacaklılardır. Kısa vadeli borçların % 71,6'sı finansal kesimin, % 28,42'ü finansal olmayan kesimin borçlarıdır. Finansal kesimin borçları 2019 Ocak sonuna göre 1,6 milyar ABD Doları azalarak 9,9 milyar dolar olmuştur. Finansal olmayan kuruluşların borçları ise 3,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Kısa vadeli borçların nerdeyse tamamı % 96,3'si özel alacaklılara olan borçlardır. Büyük oranda borçlar yabancı ticari bankalara olan borçlardır. Özel sektör borçlanmanın % 59,6'sı dolar ile yaparken bunu % 34,7 ile Euro izlemektedir. Kısa vadeli borçlarında ise ağırlık dolar iledir. Özel sektörün 2019 Ocak sonu itibarı ile uzun vadeli finansal olmayan kredi borcunun sektörel dağılımı ise % 62,9 ile hizmetler, % 36,6 sanayi, % 0,5'i tarım sektörüdür. Özel sektör 2019 Ocak sonu itibarı ile 63,8 milyar dolar anapara geri ödemesi gerçekleştirecektir.

**2019 Şubat-Mart Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri Gelişmeleri:** Bu veriler TCMB tarafında 20 Şubat 2019 de yayımlanmıştır. 2018 Aralık itibarıyla 2017 yılsonuna göre, % 3,5 milyar dolar azalış ile kısa vadeli borç stoku 116,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu dönem içerisinde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 56,9 milyar dolar, diğer sektör kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 53,4 milyara yükselmiştir. Kısa vadeli borç stokunun % 49'u bankalar kaynaklı borçlardır. Bu

borçların % 19,3'ünü krediler oluşturmaktadır. Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 Aralık ayına göre artış göstererek 53,4 milyar dolar olmuştur. Kamu sektörünün borcu 22,5 milyar ABD Doları, özel sektörün borç stoku ise 87,8 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Alacaklısı açısından artışlar göze çarpmaktadır. Yine bu borçlar ağırlıklı olarak dolar cinsindedir. 2005 yılına kıyasla doların payı hep yüksek olmuştur. 2018 Aralık sonu itibarı ile vadesine bir yıl kalmış borç 175 milyar dolardır. Bu borcun % 36'sı'ni özel bankaların borçlarıdır. Özel sektörün borcunun % 78,5 olduğu görülmektedir. Kamu sektörü ve Merkez Bankası'nın payları ise sırası ile % 18,1 ve % 3,4' dür.

TCMB tarafında 15 Mart 2019 da Ocak ayı verileri yayımlanmıştır. 2019 Ocak itibarıyla 2018 yılsonuna göre, % 1,7 milyar dolar artış ile kısa vadeli borç stoku 118 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu dönem içerisinde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 57,7 milyar dolar, diğer sektör kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 54,4 milyar dolara yükselmiştir. Kısa vadeli borç stokunun % 48,9'u bankalar kaynaklı borçlardır. Bu borçların % 16,5'inü krediler oluşturmaktadır. Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 Aralık ayına göre artış göstererek 54,4 milyar dolar olmuştur. Kamu sektörünün borcu 24,4 milyar ABD Doları, özel sektörün borç stoku ise 87,6 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Alacaklısı açısından artışlar göze çarpmaktadır. Yine bu borçlar ağırlıklı olarak dolar cinsindedir. 2005 yılına kıyasla doların payı hep yüksek olmuştur. 2019 Ocak sonu itibarı ile vadesine bir yıl kalmış borç 177,3 milyar dolardır. Bu borcun % 35,4'ü özel bankaların borçlarıdır. Özel sektörün borcunun % 77,7 olduğu görülmektedir. Kamu sektörü ve Merkez Bankası'nın payları ise sırası ile % 19 ve % 3,3' dür.

**2019 Ocak-Şubat Sektörel Güven Endeksleri:** İnşaat ve Hizmet sektörü güven endeksleri TÜİK tarafından 25 Ocak 2019 tarihinde yayımlanmıştır. İnşaat sektörü güven endeksi, 2018 Aralık ayında 55,4 olan mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi 2019 yılı Ocak ayında 1,4 puan artarak 56,7 seviyesine yükselmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 87,0 puan olan inşaat sektörü güven endeksi 30,3 puan azalarak % 34,8 oranında düşmüştür. Bu endeksi oluşturan alt kalemlere bakıldığında, alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinin bu ay 7,1 puan artarak 46,4 puan olmuştur. Gelecek 3 ay içinde toplam çalışan sayısı beklentisi ise 67,1 puan olmuştur. Hizmet sektörü güven endeksi 2019 Ocak ayında 2018 Ocak ayına göre

% 23,2 azalış ile 78,3 puana düşmüştür. Bir önceki aya bakıldığında ise 4,0 azalma söz konusudur. İş durumu bir önceki aya göre bu ay % 5,6 puan azalış ile 71,1 puan olmuştur. Hizmetlere olan talep ise 4,4 puan azalmış ve 71,2 puan olmuştur. Aralık 2018 de 3 aylık dönem içinde hizmetlere olan talep beklentisi Ocak 2019 da % 1,1 azalmış ve 92,7 puan olmuştur.

İnşaat ve Hizmet sektörü güven endeksleri TÜİK tarafından 22 Şubat 2019 tarihinde yayımlanmıştır. İnşaat sektörü güven endeksi, 2019 Ocak ayında 56,7 olan mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi 2019 yılı Şubat ayında 5 puan azalarak 51,8 seviyesine düşmüştür. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 83,8 puan olan inşaat sektörü güven endeksi 32,0 puan azalarak % 38,2 oranında düşmüştür. Bu endeksi oluşturan alt kalemlere bakıldığında, alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinin bu ay 5,6 puan azalarak 40,8 puan olmuştur. Gelecek 3 ay içinde toplam çalışan sayısı beklentisi ise 62,8 puan olmuştur. Hizmet sektörü güven endeksi 2019 Şubat ayında 2018 Şubat ayına göre % 21 azalış ile 79,5 puana düşmüştür. Bir önceki aya bakıldığında ise 1,5 artış söz konusudur. İş durumu bir önceki aya göre bu ay % 5,5 puan artarak 75 puan olmuştur. Hizmetlere olan talep ise 1,3 puan yükselmiş ve 72,5 puan olmuştur. Şubat 2019 da 3 aylık dönem içinde hizmetlere olan talep beklentisi % 1,1 azalmış ve 91 puan olmuştur.

**2019 Ocak-Şubat Reel Kesim Güven Endeksi:** Sanayi üretimini etkileyen konuları içeren anket ile hesaplanan değerlerdir. Bu endeks TCMB tarafından 25 Ocak 2019 tarihinde yayımlanmıştır. 0-200 arası değerlemeye tabi tutulur. 100 puan altı kötümserlik olarak değerlendirilir. 2019 Ocak ayında RKGE 93,0 seviyesinde gerçekleşmiştir ve oran bir önceki aya göre 1,6 puan artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre % 14,1 oranında azalış göstermiştir. Mevsimlikten arındırılmış reel kesim güven endeksi ise (RKGE-MA) bir önceki aya göre % 2,4 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre ise % 14 oranında azalmıştır. Bu endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde mevcut toplam sipariş miktarı, mevcut mamul mal stok miktarı, son 3 ay toplam sipariş miktarı ve genel gidişat endeksleri bir önceki aya göre düşüş gösterirken, gelecek 3 ay için üretim hacmi, gelecek 3 ay için toplam istihdam,

gelecek 3 ay için ihracat sipariş miktarı ve sabit sermaye yatırım harcaması endekslerinin bir önceki aya göre artış gösterdiği görülmektedir.

Şubat ayı endeksi TCMB tarafından 22 Şubat 2019 tarihinde yayımlanmıştır. 0-200 arası değerlemeye tabi tutulur. 100 puan altı kötümserlik olarak değerlendirilir. 2019 Şubat ayında RKGE 97,2 seviyesinde gerçekleşmiştir ve oran bir önceki aya göre 4,5 puan artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre % 12,3 oranında azalış göstermiştir. Mevsimlikten arındırılmış reel kesim güven endeksi ise (RKGE-MA) bir önceki aya göre % 1,6 artarken bir önceki yılın aynı ayına göre ise % 12,5 oranında azalmıştır. Bu endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde mevcut toplam sipariş miktarı, son 3 ay toplam sipariş miktarı bir önceki aya göre düşüş gösterirken, mevcut mamul mal stok miktarı, gelecek 3 ay için üretim hacmi, gelecek 3 ay için toplam istihdam, gelecek 3 ay için ihracat sipariş miktarı ve sabit sermaye yatırım harcaması endekslerinin bir önceki aya göre artış gösterdiği görülmektedir.

**2019 Ocak-Şubat Enflasyon Rakamları:** Enflasyon, fiyatlar genel düzeyinde meydana gelen hissedilir artışlardır. Burada bahsedilen seviye mal ve hizmetlerin oluşturduğu sepetin parasal karşılığıdır. Ülke de emisyon ile büyüme dengeli olursa fiyatlar genel seviyesi değişmez. Fakat para miktarındaki artış ile mal hizmet miktarındaki artış arasında dengesizlik varsa fiyatlar genel seviyesinin de değiştiği söylenir. Aralık 2018 TÜFE ye ilişkin veriler TÜİK tarafından 3 Ocak 2019 te açıklanmıştır. Şehirlerde yaşayan hane halkının tükettiği mal ve hizmetlerin fiyatlarının zaman içindeki ortalama değişimi TÜFE rakamları olarak ifade edilmektedir. Ana harcama grupları içerisinde yer alan belli başlı kalemleri, gıda, alkolsüz içecekler, giyim, ayakkabı, sağlık, ulaşım, eğlence, kültür, mobilya, elektrik, su, konut vb. harcama türleri oluşturmaktadır. Aralık ayında TÜFE endeksi bir önceki aya (Kasım 2018) göre % 0,40 azalarak 393,88 değerine düşmüştür. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise artış % 20,30 olarak gerçekleşmiştir. Aralık 2018 ana harcama grupları içerisinde en yüksek artışın % 1,08 ile gıda ve alkolsüz grubunda yaşanırken bunu % 0,78 ile çeşitli mal ve hizmetler grubu takip etmektedir. Öte yandan en yüksek düşüş ise % 4,08 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşanırken, bunu % 2,56 ile ulaştırma grubu takip etmektedir. 2008-2018 yılları arasında rakamlar izlendiğinde 2008-2011-2017-2018 hariç tek haneli enflasyon rakamları ile karşılaşılmaktadır. Son 12 aylık enflasyon değişimine bakıldığında ise,

şubat-mart-temmuz-kası-aralık aylarında düşüş, diğer aylarda belirli oranlarda artışlar mevcuttur. TR51 Ankara alt bölgesinde oran gıda ve alkolsüz içeceklerde en yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

Ocak 2019 TÜFE ye ilişkin veriler TÜİK tarafından 4 Şubat 2019 te açıklanmıştır. Ocak ayında TÜFE endeksi bir önceki aya (Aralık 2018) göre % 1,06 artarak 398,07 değerine düşmüştür. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise artış % 20,35 olarak gerçekleşmiştir. Ocak 2019 ana harcama grupları içerisinde en yüksek artışın % 6,43 ile gıda ve alkolsüz grubunda yaşanırken bunu % 3,62 ile çeşitli mal ve hizmetler grubu takip etmektedir. Öte yandan en yüksek düşüş ise % 7,95 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşanırken, bunu % 3,10 ile konut grubu takip etmektedir. 2008-2018 yılları arasında rakamlar izlendiğinde 2008-2011-2017-2018 hariç tek haneli enflasyon rakamları ile karşılaşılmaktadır. Son 12 aylık enflasyon değişimine bakıldığında ise, şubat-mart-temmuz-kası-aralık aylarında düşüş, diğer aylarda belirli oranlarda artışlar mevcuttur. TR51 Ankara alt bölgesinde oran gıda ve alkolsüz içeceklerde en yüksek seviyede gerçekleşmiştir.

**2019 Ocak-Şubat Tüketici Güven Endeksi:** Tüketici Güven Endeksi, tüketicilerin yakın gelecekte yapmayı düşündükleri harcama ve tasarruflarına ilişkin planları yansıtan endekstir. 2019 yılı Ocak ayı TGE TÜİK tarafından 23 Ocak 2019 tarihinde yayımlanmıştır. 2018 Aralık ayında 58,7 olan TGE 2019 Ocak ayında 0,5 puan azalarak 58,2 seviyesine gelmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise bu oran 13,8 puan azalış kaydetmiştir. Bu endekste, 100 ve üzeri değerler iyimserlik ifade ederken altı değerler kötümser yaklaşım olarak kabul edilir. Hanenin maddi durumu, işsizlik oranları, genel ekonomik durum ve hane tasarrufuna yönelik beklenti endeks içerisinde değerlendirilir. Hanenin maddi durumu, işsizlik oranları, genel ekonomik durumda kötüleşme, tasarruf etme ihtimalinde ise iyileşme görülmüştür.

2019 yılı Şubat ayı TGE TÜİK tarafından 20 Ocak 2019 tarihinde yayımlanmıştır. 2019 Ocak ayında 58,2 olan TGE 2019 Şubat ayında 0,4 puan azalarak 57,8 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise bu oran 14,4 puan azalış kaydetmiştir. Bu endekste, 100 ve üzeri değerler iyimserlik ifade ederken altı değerler kötümser yaklaşım olarak kabul edilir. Hanenin maddi durumu, işsizlik oranları, genel ekonomik durum ve hane tasarrufuna yönelik beklenti endeks içerisinde değerlendirilir. Hanenin maddi durumu, işsizlik oranları, genel ekonomik durumda kötüleşme, tasarruf etme ihtimalinde ise iyileşme görülmüştür.

**2019 Şubat Hane Halkı İşgücü İstatistikleri:** 2018 yılı Kasım ayı Hane Halkı İşgücü istatistikleri 15 Şubat 2019 tarihinde açıklanmıştır. 2018 Kasım ayında Türkiye’de toplam işsiz sayısı 706 bin kişi artarak 3 milyon 7981 kişi olmuştur. Her iki durumda da işsizlik artışı gözlemlenmiş tarım dışı işsizlik 2,1 puan artış göstermiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı 4,3 puan artarak 23,6 ya yükselmiştir. Kasım 2018 Türkiye genelinde 15 yaş ve üstü bireylerde istihdam edilen kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 201 bin kişi azalış göstererek 28 milyon 314 bin kişi oldu. Kasım 2018, 15 yaş ve üzeri bireylerde işgücüne dâhil olmayan kadınların sayısı 2017 yılının aynı dönemine göre 181 bin artarak 20,13 milyona yükselirken işgücüne dâhil olmayan erkeklerin sayısı da 8,3 milyon olarak gerçekleşmiştir. Toplamda işgücüne dâhil olmayanlar ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 168 bin kişi artarak 28,6 milyon kişiye yükselmiştir. Tarım istihdamı 5 milyon, tarım dışı istihdam ise 23,3 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Kadınların iş gücüne katılma oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık % 34,1 olmuştur.

**TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ (TEPE):** TEPAV her ay düzenli olarak bütün coğrafi bölgelere yayılmış 32 ilden 500 firma ile yaptığı görüşmeler ile bu endeksi oluşturmaktadır. Görüşülen sektörler içerisinde, yiyecek, içecek, tekstil ürünleri, tütün ürünleri, hazır giyim, ayakkabı, elektrik, ev aletleri, mobilya vb. sektörler yer almaktadır. TEPAV tarafından yayınlanan bu endekse ilişkin şu çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır.

- a) Perakende güveni Aralık ayında hem geçen yıla hem de geçen aya göre artmasına rağmen 2018 yılını negatif seviyede tamamladı. TEPE nin 2018 yılı ortalaması -13,7 puan olurken bu seviye küresel krizin etkilerinin izlendiği 2009 yılı ortalamasının da (-13,1) altında kaldı. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış



beklentileri 2018 yılında 2017 yılına göre daha iyi performans sergiledi. Sektör 2018 yılında 2017 ye nazaran daha iyi yıl geçirdi.

Ocak ayında bir önceki aya göre 13,3 puan bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 4,7 puan azaldı. Ocak ayında -19,1 puan değerini alan TEPE geçen yılın aynı dönemine göre 4,7 puan geçen aya göre ise 13,3 puan azaldı.

- b) Mevsimsellikten arındırılmış TEPE değerleri aylar itibarı ile incelendiğinde endeks değerlerinin 2018 yılı Mayıs, Ekim ve Kasım ayları dışında 2017 yılının aynı dönemlerine göre daha yüksek olduğu görüldü. TEPE 2018 yılı ortalaması -13,7 puan iken 2017 yılı ortalaması -17,1 puan olmuştur. Aralık ayında -8,6 puan değerini alan TEPE bir önceki aya göre 7,5 puan geçen yılın aynı ayına göre 7,3 puan arttı. TEPE 2018 yılını üst üste 12 ay negatif değer olarak tamamladı.
- c) Aralık 2018'de TEPE anketi katılımcılarının % 36,3'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, % 34,9'u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtmiştir. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise % 28,8 oldu. Ocak 2019 TEPE anketi katılımcılarının % 19,4'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, %43,3'ü işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise % 37,3 oldu.
- d) Aralık 2018 de geçen yılın aynı dönemine göre tüm sektörlerde artış gözlemlendi. Ocak ayında tekstil, hazır giyim, ayakkabı sektörü en fazla artış gösteren sektör oldu.
- e) Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri, motorlu taşıtlar, birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar, elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar ve yiyecek, içecek ve tütün ürünleri sektörleri ortalamasının üzerinde değer aldı. Ocak 2019 yiyecek içecek, tütün ürünleri, elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar, mobilya aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri sektöründe artış, motorlu taşıtlar, tekstil, hazır giyim, ayakkabı da azalış gözlemlenmiştir.
- f) AB-28 perakende güven endeksi Aralık 2018'de 0,3 puan değerini aldı. Bu endeks bir önceki aya göre 0,8 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 4,8 puan azaldı. Bu duruma göre yapılan karşılaştırma Türkiye'nin geçen yılın aynı dönemine göre AB-28 ve EURO Bölgesinden daha iyi performans sergilediği görülmüştür. Ocak 2019, AB-28 Perakende güven endeksi -0,6 puan değerini aldı. Bu endeks bir önceki aya göre 0,8 puan geçen yılın aynı ayına göre 4,0 puan azaldı.

g) Konya Ticaret Odası ve TEPAV işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında Şubat 2012 den bu yana faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor. 2018 Aralık ayında TEPE -8,6 puan değeri alırken, KOPE -12,8 puan değeri almıştır. Aralık ayında Konya perakendesi Türkiye genelinden daha kötü bir performans sergilemiştir. KOPE 2019 Ocak ayı değerleri incelendiğinde, TEPE Ocak ayında -19,1 değeri alırken, KOPE -16,3 puan değeri almıştır. Konya perakendesi Ocak ayında Türkiye genelinden daha iyi performans sergilerken, AB-28'den daha kötü performans sergilendi.

**2019 IV. Çeyrek GYSH Değerleri:** GSYH dördüncü çeyrek değerlerine ilişkin veriler TÜİK tarafından 11 Mart 2019 tarihinde yayımlanmıştır. GYSH zincirlenmiş hacim endeksinin bir önceki aynı dönemine göre değişim oranı ile hesaplanan GYSH büyüme hızı 2018 in dördüncü çeyreğinde % -3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki çeyreklik döneme göre ise düşüş % -1,8 dir. GYHS 2018 yılının dördüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre % 13,4 artarak bir önceki çeyreğe göre % 0,7 azalarak 1 trilyon 10 milyar 114 milyon değerine ulaşmıştır.

**2019 Ocak-Mart Dış Ticaret Bülteni:** 31 Ocak 2018 tarihinde yayınlanmış olan istatistiklere göre, Aralık ayında Türkiye'nin ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,2 artarak 13 milyar 879 milyon dolar olmuştur. Aralık ayı ithalatı da bir önceki yılın aynı ayına göre % 28,3 azalarak 16 milyar 553 milyon dolar olmuştur. Bu durumda Aralık ayı ticaret açığı, % 71,1 azalarak 2 milyar 674 milyona gerilemiştir. 2017 Aralık ayında % 60 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2018 Aralık ayında % 83,8'e yükselmiştir. Türkiye 2018 Aralık ayında en fazla ihracatı Almanya'ya yapmıştır. 1,21 milyar dolarlık ihracat ile Almanya birinci sıradadır. Almanya'yı 893 milyon dolarlık ihracat ile B. Krallık, 740,5 milyon dolar ile İtalya, 711,7 milyon dolar Irak takip etmektedir. İthalatta ise Rusya lider konumdadır. İthalat tutarı 1,79 milyar dolardır. Rusya'yı 1,72 milyar dolar ile Almanya, 1,49 milyar dolar ile gizli ülke verileri, 1,29 milyar dolar ile Çin takip etmektedir. Sektörel ihracatta 2018 yılı Aralık ayında 2,1 milyar dolar ile motorlu kara taşıtları, bisiklet ve motosikletler, bunların aksam ve parçası lider konumundadır. Sektörü 1,26 milyar dolar ile demir ve çelik ihracatı ve 1,15 milyar dolar ile giyim eşyası ve bunların aksesuarları ihracatı takip etmektedir. İthalatta ise ilk sırayı 2,57 milyar dolar ile gizli

veri alırken, onu 1,13 milyar dolar ile motorlu kara taşıtları, bisiklet ve motosikletler, bunların aksam ve parçası, 810,4 milyon dolar ile petrol petrolden elde edilen ürünler ve 677,9 milyon dolarlık ithalatı ile genel endüstri cihazların aksamları ithalatı takip etmektedir.

29 Mart 2019 tarihinde yayınlanan verilere göre Şubat ayında Türkiye'nin ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre % 3,4 artarak 13 milyar 593 milyon dolar olmuştur. Şubat ayı ithalatı bir önceki yılın aynı ayına göre % 16,9 azalarak 15 milyar 727 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Şubat ayı dış ticaret açığı ise % 63, 1 azalarak 2 milyar 134 milyon dolara geriledi. 2018 Şubat ayında % 69,4 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2019 Şubat ayında % 86,4'e yükseldi. Türkiye 2019 Şubat ayında en fazla ihracatı 1,22 milyar dolar ile Almanya ya gerçekleştirmiştir. İkinci sırada 857,2 milyon dolar ile B. Krallık, üçüncü sırada 815 milyon dolar ile İtalya, dördüncü sırada 741,1 milyon dolar ile İspanya gelmektedir. İthalatta ise Rusya 1,58 milyar ile ilk sırada yer almaktadır. Rusya'yı sırası ile 1,37 milyar dolar ile gizli ülke verisi, 1,37 milyar dolar ile Çin ve 1,35 milyar dolar ile Almanya takip etmektedir. Sektörel ihracatta 2019 Şubat ayında 2,07 milyar dolar ile motorlu kara taşıtları, bisiklet ve motosikletler, bunların aksam ve parçası lider konumdadır. Sektörü 1,28 milyar dolar ile giyim eşyası ve bunların aksesuarları ihracatı ve 1 milyar dolar ile demir ve çelik ihracatı takip etmektedir. İthalatta ilk sırayı 2,36 milyar dolarlık ithalat ile açıklanmayan gizli veri ürünler alırken, bunu 888,9 milyon dolar ile demir, deniz, havayolu taşıtları ile bunların aksam, parçaları ve 713,4 milyon dolarlık ithalatı ile ilk şekillerde plastikler takip etmektedir.